

Genel Muhasebe - II

Ankara Üniversitesi
Siyasal Bilgiler Fakültesi
İşletme Bölümü
Muhasebe ve Finansman Anabilim Dalı

DİĞER BORÇLAR

Herhangi bir ticari nedene dayanmadan meydana gelmiş ve en çok bir yıl içinde ödenmesi düşünülen borçların kaydedildiği hesapları kapsayan hesap grubudur.

- Ortaklara Borçlar
- İştiraklere Borçlar
- Bağlı Ortaklıklara Borçlar
- Personele Borçlar
- Diğer Çeşitli Borçlar
- Diğer Borç Senetleri Reeskontu (-)

ORTAKLARA BORÇLAR

Örnek: İşletme; ortaklarından Bay A.'dan, senetsiz olarak 17 500 TL.lik kredi almış, daha sonra anapara ile birlikte 2 500 TL. tutarındaki faizi ortağa ödemiştir.

100-KASA	17 500	
331-ORTAKLARA BORÇLAR		17 500
331-ORTAKLARA BORÇLAR	17 500	
780-FİNANSMAN GİDERLERİ	2 500	
100-KASA		20 000

İŞTİRAKLERE BORÇLAR

Örnek: İşletmenin yaptığı genel kurulda, dağıtılma kararı alınan kârının 15 000 TL.lik kısmının iştiraki olan C Şirketi'ne ilişkin olduğu anlaşılmıştır.

570-GEÇMİŞ YILLAR KARLARI	15 000	
332-İŞTİRAKLERE BORÇLAR		15 000

PERSONELE BORÇLAR

Örnek: Personele seyahate giderken verilen 175 TL.ye karşılık, personel 185 TL.lik gider beyan etmiştir.

196-PERSONEL AVANSLARI 102-BANKALAR	175	175
770-GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 196-PERSONEL AVANSLARI 335-PERSONELE BORÇLAR	185	175 10

ALINAN AVANSLAR

Gerek satış sözleşmeleri dolayısıyla gerekse diğer nedenlerle, işletme tarafından üçüncü kişilerden alınan avanslar bu hesap grubunda izlenir.

- Alınan Sipariş Avansları
- Alınan Diğer Avanslar

ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI

İşletmenin satış amacıyla gelecekte yapacağı mal ve hizmet teslimleri ile ilgili olarak peşin tahsil ettiği tutarların izlendiği hesaptır.

Örnek: İşletme 60 000 TL.lik mal siparişi almıştır. Alıcı, mal bedelinin 20 000 TL.lik kısmını işletmenin banka hesabına yatırmıştır.

102-BANKALAR	20 000	
340-ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI		20 000

ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI

Örnek: Bir hafta sonra mal teslim edilmiştir. Satılan malın maliyeti 55 000 TL.dir. Alıcı, avans mahsup edildikten sonra geriye kalan borcunu verdiği bir çekle karşılamıştır.

101-ALINAN ÇEKLER	46 000	
340-ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI	20 000	
600-YURT İÇİ SATIŞLAR		60 000
391-HESAPLANAN KDV		6 000
621-SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ	55 000	
153-TİCARİ MALLAR		55 000

YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM HAKEDİŞLERİ

Yıllara yaygın taahhüt işleri yapan işletmelerin üstlendikleri işlerden, gerçekleştirdikleri kısmı karşılığında aldıkları hakedişlerin izlendiği hesaplar bu hesap grubunda izlenir.

- Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hakediş Bedelleri
- Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı

ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER

İşletmenin sorumlu veya mükellef sıfatıyla ödeyeceği vergi, resim, harç, kesinti, sigorta primi, sendika aidatları, icra taksitleri ve benzeri borçlarının izlendiği hesap grubudur.

- Ödenecek Vergi ve Fonlar
- Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri
- Vadesi Geçmiş, Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler
- Ödenecek Diğer Yükümlülükler

ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER

Örnek: İşletmenin pazarlama bölümünde çalışan personele için tahakkuk ettirilen ücretlere ilişkin bilgiler şu şekildedir:

SSK İşçi Payı 530 TL., SSK İşveren Payı 740 TL., Gelir Vergisi 97 TL., Damga Vergisi 3 TL., Net Ücret 2 500 TL.

760-PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ	3 870	
335-PERSONELE BORÇLAR		2 500
360-ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR		100
361-ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ		1 270

VADESİ GEÇMİŞ, ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER

Kanuni süresi içerisinde ödenmeyen vergi ve yükümlülükler ile erteleme ve taksitlendirme süresi bilanço tarihinde bir yıldan az olan vergi ve yükümlülükleri kapsar.

Örnek: Ayın son günü geçtiği halde ödenemeyen sigorta primleri 1 480 TL.dir.

361-ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ	1 480	
368-VADESİ GEÇMİŞ ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER		1 480

BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI

Bilanço tarihinde belirgin olarak ortaya çıkan ancak tutarının ne olacağı kesin olarak bilinemeyen veya tutarı bilinmekle birlikte ne zaman tahakkuk edeceği bilinemeyen kısa vadeli borçlar veya giderler için ayrılan karşılıkların izlendiği hesap grubudur.

- Dönem Kârı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları
- Dönem Kârının Peşin Ödenen Vergi ve Diğer Yükümlülükleri (-)
- Kıdem Tazminatı Karşılığı
- Maliyet Giderleri Karşılığı
- Diğer Borç ve Gider Karşılıkları

DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI

Dönem kârı üzerinden hesaplanan kurumlar vergisi, diğer vergi ve kesintiler, fonlar ve benzeri diğer yükümlülükler için ayrılan karşılıkların izlendiği hesaptır.

Örnek: İşletme dönem kârı üzerinden 18 000 TL. kurumlar vergisi ve 1 800 TL. fon payı hesaplamıştır.

<u>691-DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI</u>	19 800	19 800
-Kurumlar Vergisi Karşılığı 18 000		
-Fon Payı Karşılıkları 1 800		
370-DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI		

DÖNEM KÂRININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Mevzuat gereğince peşin ödenen gelir ve kurumlar vergisi ile diğer yükümlülüklerin izlendiği hesaptır.

Örnek: İşletmenin dönem içinde peşin olarak ödediği vergi tutarı 15 000 TL.dir.

371-DÖNEM KÂRININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ 193-PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR	15 000	15 000
--	--------	--------

DÖNEM KÂRININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Örnek: İşletmenin dönem içinde peşin olarak ödediği vergi tutarı 35 000 TL.dir. Dönem kârı üzerinden hesaplanan vergi ve diğer yasal yükümlülük karşılıkları ise 18 000 TL.dir.

371-DÖNEM KÂRININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ	18 000	
193-PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR		18 000

DÖNEM KÂRININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Örnek: İzleyen dönemde vergi beyannamesi verilmiş ve tahakkuk işlemleri yapılmıştır.

370-DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI	19 800	
360-ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR		4 800
371-DÖNEM KÂRINI PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ		15 000

KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI

Belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan ve bir yıl içinde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatı karşılıkları bu hesapta izlenir.

Örnek: İşletmede her yıl kıdem tazminatları hesaplanarak karşılık ayrılmaktadır. Dönem sonunda ayrılması gereken karşılık tutarı 18 000 TL. olarak hesaplanmıştır. Yine yapılan çalışmalardan, izleyen yılda muhasebecinin emekli olacağı, bu personele ilişkin ödenmesi gereken tazminat tutarının 8 500 TL. olduğu hesaplanmıştır. İzleyen yılın Nisan ayında emekliye ayrılan personele 8 700 TL. ödeme yapılmıştır.

KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI

Kıdem tazminatı karşılığı ayrılması ve emekliye ayrılacak personele ilişkin tazminatın aktarılması:

31 Aralık:

770-GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 472-KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI	18 000	18 000
472-KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI 372-KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI	8 500	8 500

KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI

İzleyen yılda ödemenin yapılması:

1 Nisan:

372-KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI	8 500	
472-KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI	200	
100-KASA		8 700

GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI

İçinde bulunulan dönemde ortaya çıkan ancak gelecek aylara ilişkin gelirler ile faaliyet dönemine ilişkin olup ödemesi gelecek aylarda yapılacak olan giderlerin izlendiği hesap grubudur.

- Gelecek Aylara Ait Gelirler
- Gider Tahakkukları

GELECEK AYLARA AİT GELİRLER

Gelecek bilanço dönemlerine ilişkin peşin tahsil olunan gelirlerin bir yıldan kısa süreye ilişkin kısımlarının izlendiği hesaptır.

Peşin tahsil edilen gelirlerin ilgili döneme ilişkin kısmı, gelir tablosu hesaplarında izlenmelidir.

Bilanço tarihinde, izleyen 12 aya ilişkin olarak peşin tahsil edilen gelirler Gelecek Aylara Ait Gelirler hesabında yer almalıdır.

Bilanço tarihinde, izleyen 12 aydan sonraki aylara ilişkin olarak peşin tahsil edilen gelirler Gelecek Yıllara Ait Gelirler hesabında gösterilmelidir.

GELECEK AYLARA AİT GELİRLER

Örnek: İşletme 1 Şubat'ta bir binasını üç yıllığına 72 000TL.ye kiraya vermiş ve kira bedelini peşin olarak tahsil etmiştir.

Bu işlem farklı biçimlerde muhasebeleştirilebilir. 1 Şubat'ta ve dönem sonunda yapılması gereken kayıtlar, belirtilen temel ilkeleri gerçekleştirilecek şekilde olmalıdır.

GELECEK AYLARA AİT GELİRLER

Birinci biçim (Aylık gelir tahakkuku):

1 Şubat:

100-KASA	72 000	
380-GELECEK AYLARA AİT GELİRLER		24 000
480- GELECEK YILLARA AİT GELİRLER		46 000 2 000
649-DİĞER OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR		

GELECEK AYLARA AİT GELİRLER

Birinci biçim (Aylık gelir tahakkuku):

1 Mart:

380-GELECEK AYLARA AİT GELİRLER 649-DİĞER OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR	2 000	2 000
--	-------	-------

31 Aralık:

480-GELECEK YILLARA AİT GELİRLER 380-GELECEK AYLARA AİT GELİRLER	20 000	20 000
---	--------	--------

GELECEK AYLARA AİT GELİRLER

İkinci biçim (İşlemin öncelikle gelir olarak muhasebeleştirilmesi):

1 Şubat:

100-KASA	72 000	
649-DİĞER OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR		72 000

31 Aralık:

649-DİĞER OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR	50 000	
380-GELECEK AYLARA AİT GELİRLER		24 000
480-GELECEK YILLARA AİT GELİRLER		26 000

GELECEK AYLARA AİT GELİRLER

Üçüncü biçim (İşlemin öncelikle bilanço hesaplarında muhasebeleştirilmesi):

1 Şubat:

100-KASA	72 000	
380-GELECEK AYLARA AİT GELİRLER		24 000
480- GELECEK YILLARA AİT GELİRLER		48 000

GELECEK AYLARA AİT GELİRLER

Üçüncü biçim (İşlemin öncelikle bilanço hesaplarında muhasebeleştirilmesi):

31 Aralık:

380-GELECEK AYLARA AİT GELİRLER 649-DİĞER OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR	22 000	22 000
480-GELECEK YILLARA AİT GELİRLER 380-GELECEK AYLARA AİT GELİRLER	22 000	22 000

DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

- Hesaplanan Katma Değer Vergisi
- Diğer Katma Değer Vergisi
- Merkez ve Şubeler Cari Hesabı
- Sayım ve Tesellüm Fazlaları
- Diğer Çeşitli Yabancı Kaynaklar